

TIJDSCHRIFT

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt“

TE

AMSTERDAM

19^e Jaargang

AMSTERDAM

JOHANNES MÜLLER

1911

Waarheid en Verdichting in de Penningkunde.

In den tienden jaargang van dit *Tijdschrift* had ik het genoegen onder bovenstaanden titel een en ander mede te deelen over numismatische fantasieën, d.w.z. over sprookjes, aan munten verbonden, en over verdichte munten.

Het stoutste stukje op dit gebied kwam mij eenigen tijd geleden onder de oogen.

Vooraf dien ik er aan te herinneren, dat PLATO eene overlevering meedeelt, die hij van Egyptische priesters zou gehoord hebben, luidende, dat in den Atlantischen Oceaan tusschen Europa en (het toen nog onbekende) Amerika een groot vastland of eiland zou gelegen hebben, dat hij Atlantis noemt. De Oceaan zou aan dat eiland zijn naam te danken hebben, ofschoon wij voor die verklaring onze toevlucht niet behoeven te nemen tot eene fabel. Immers: Atlantische Oceaan beteekent „Oceaan vanden Atlas”, het bekende hooggebergte in het westen van Afrika; Atlas luidt in den genitief Atlantis. Men bedoelde alzoo: de zee achter of aan gene zijde van den Atlas.

In die wereldzee zou dan een groot eiland gelegen hebben, dat in vóór-historische tijden door aardbevingen, vulkanische uitbarstingen en overstromingen geheel verwoest en verdwenen is; — op zich zelf niets onmogelijks.

Maar nu kwam mij voor eenigen tijd een boek in handen, getiteld: „*The Story of Atlantis* by W. SCOTT-ELLIOT, London 1896”. Daarin wordt de aardrijkskundige gesteldheid van dat eiland niet alleen uitvoerig beschreven, maar zelfs gehandeld over de steden, hare bewoners, den maat-

schappelijken toestand, de nijverheid, de uitvindingen, zelfs de vliegmachines, die *daar toen* al bekend waren(!!), den handel, het schoolwezen en last not least, *het muntwezen* van Atlantis. Dit bestond alles reeds eenige honderdtallen van eeuwen vóór CHRISTUS: er wordt in dat boek maar omgesprongen met 100,000 v. C. en 80,000 v. C. alsof het niets is!

Bovenstaande natuurrampen veroorzaakten, dat Atlantis al kleiner en kleiner werd en er eindelijk een, nog vrij groot, eiland overbleef met den naam Poseidonis.

Dit eiland verging in het jaar 9564 v.C.

Hoe komt de schrijver aan dit jaartal? Louter verzinsel?!

Maar 't sterkste stukje komt nu: wij zullen het onvertaald overnemen.

„The monetary system must now be considered. During the first three sub-races (de oudere volksstammen, zooals bij ons de Friezen en Batavieren) at all events, such a thing as a State coinage was unknown.

Small pieces of metal or leather stamped with some given value were, it is true, used as tokens. Having a perforation in the centre they were strung together, and were usually carried at the girdle. But each man was as it were his own coiner and the leather or metal token fabricated by him and exchanged with another for value received, was but a personal acknowledgement of indebtedness, such as a promisory note among us. No man was entitled to fabricate more of these tokens than he was able to redeem by the transfer of goods in his possession. The tokens did not circulate as coinage does, while the holder of the token had the means to estimate with perfect accuracy the resources of his debtor by the clairvoyant faculty which all then possessed to a greater or less degree (ach, dat dit nog zoo ware, dan had men geen behoefte aan informatie-bureaux!) and which in any case of doubt was instantly directed to ascertain the actual state of the facts.

It must be stated, however that in the later days of Poseidonis a system approximating to our own currency was adopted and *the triple mountain visible from the great southern capital* was the favourite representation of the State coinage."

En dat alles ,waarde Lezer, wordt nu niet verteld, zooals SWIFT in GULLIVER's *Reizen* de maatschappijen der Lilliputters en der Brobdignakkers ons voor oogen stelt, maar 't wordt ons opgedischt als echte, zuivere historie!

J. E. TER GOUW.

Mededeeling van de Kommissie van Redaktie.

Men wordt beleefd verzocht stukken voor het Tijdschrift bestemd, met ingang van 10 Januari 1911, te zenden aan het nieuwe adres van den heer W. K. F. ZWIERZINA: Ontvanger der Registratie en Domeinen te Leiden, Groenhovenstraat n°. 8. Bij voorkeur *geen* zendingen tusschen 1 en 15 Januari.
